

“Ouderen trekken niet snel zelf aan de bel. Oplettendheid vanuit het netwerk is dus goed”

De aanpak van ouderenmis- handeling door Veilig Thuis

Bij Team Toegang, ook wel de front office genoemd, komen de eerste telefoontjes voor Veilig Thuis Noord en Oost Gelderland binnen. We spraken met Hanneke Koopmans, zij is medewerker op deze afdeling en geeft telefonisch advies aan burgers en professionals.

Naast het geven van advies, neemt ze ook meldingen aan bij een vermoeden van onveiligheid in een afhankelijkheidsrelatie. Dit kan gaan over kindermishandeling, partnergeweld, maar ook over ouderenmishandeling. Bijvoorbeeld in de vorm van financieel misbruik, verwaarlozing of psychische- of fysieke mishandeling. Tevens is ze betrokken bij een vakgroep die als aandachtsgebied ouderenmishandeling heeft.

Kwetsbare ouderen

Hanneke is blij dat er steeds meer aandacht komt voor ouderenmishandeling. “Ouderen zijn een kwetsbare groep doordat ze vanwege hun lichamelijk en mentale toestand meer afhankelijk zijn van anderen. Ze hebben er belang bij dat bijvoorbeeld familie of een vrijwilliger blijft komen; diegene biedt immers zorg en aandacht. We maken mee dat een oudere zegt ‘ik weet dat mijn dochter me uitbuit, maar ik accepteer het omdat anders niemand meer langskomt’. In zo’n geval proberen we daarover in gesprek te gaan.” Een oudere zal in deze levensfase niet zo gemakkelijk nog contacten verbreken of relaties op scherp zetten. Hanneke geeft aan dat ze merkt dat ouderen zelf niet zo snel aan de bel trekken als er misstanden spelen. Vaak zijn het dan de professionals of mensen uit de naaste omgeving, zoals familieleden, die Veilig Thuis bellen. “Het kan behoorlijk lastig zijn om goed in te schatten of er sprake lijkt van ouderenmishandeling. Soms belt iemand uit de familie met zorgen over een mantelzorger; de oudere zou zich angstig uiten of er verdwijnen spullen uit de woning. Deze

zorgen zijn niet altijd feitelijk te onderbouwen, het wordt dan niet duidelijk of het om een vete tussen familieleden gaat of dat er daadwerkelijk een vorm van ouderenmishandeling aan de hand is.” Uitvragen wat er precies aan de hand is en welke concrete signalen er zijn van misbruik of mishandeling, is daarom erg belangrijk.

Luisterlijn voor ouderen

Er is terecht, ook in de media, veel aandacht voor kindermishandeling, vertelt Hanneke. “De kindertelefoon kennen we allemaal, maar dat er ook een luisterlijn voor ouderen is weten veel mensen niet.” Volgens Hanneke zou het goed zijn als dit, door professionals maar ook in de adviezen vanuit Veilig Thuis, nog meer onder de aandacht gebracht wordt. “Eenzaamheid is een bekend probleem onder ouderen. Middels deze Luisterlijn kunnen ouderen hun hart luchten, ook ‘s nachts.”

De meldcode als uitgangspunt

Zowel burgers als professionals kunnen hun zorg bij Veilig Thuis voorleggen. “We luisteren goed naar wat er verteld wordt en stellen de

Blijven signaleren is dus belangrijk. Dus als je bij een oudere bent, let dan op signalen.

juiste vragen om erachter te komen wat er speelt. Als een thuiszorgmedewerker vertelt dat bij een oudere dame de koelkast steeds leeg is, dan gaan bij ons de alarmbellen wel af’.

Als er een duidelijk vermoeden van onveiligheid is (in de vorm van financieel misbruik, verwaarlozing of mishandeling, ook psychisch) wordt er door team toegang geadviseerd een melding te doen bij Veilig Thuis. Ook kunnen mensen vaak zelf stappen zetten, zoals bewindvoering of mentorschap aanvragen, een gesprek bij de bank aanvragen of met de oudere naar de huisarts gaan. Soms volstaat een advies, waardoor ze weer verder kunnen. Bij professionals wordt er verwezen naar de Meldcode, dit bestaat uit vijf stappen die de professional helpt een goede afweging te maken of melden passend is. “We adviseren om eerst alle signalen die een vermoeden geven van ouderenmishandeling zo feitelijk en concreet mogelijk in kaart te brengen.” Hanneke geeft aan dat het ook erg belangrijk is om dit te overleggen met een collega of met Veilig Thuis. “Vervolgens moeten deze zorgen besproken worden met de betrokkenen, mits dit veilig is”.

Blijven signaleren

Door Corona was het signaleren van problemen bij ouderen iets wat grotendeels wegviel. Er was weinig tot geen fysieke nabijheid van familie en ook kon de zorg minder over de vloer komen. “Vooral in de eerste Corona periode was de situatie echt wel zorgwekkend. Ouderen waren voornamelijk afhankelijk van mantelzorg. De kans op overbelaste en ontspoorde mantelzorg werd daardoor veel groter.”

Door de versoepelde maatregelen en de vaccinaties worden mensen weer wat mobieler, ze kunnen er weer meer op uit en de sociale controle is groter. “Gelukkig is de kwetsbaarheid van ouderen nu iets minder groot geworden, al blijft het zeker een aandachtspunt. We moeten altijd blijven letten op signalen. Dus als je bij een oudere bent vraag dan bijvoorbeeld altijd aan degene hoe het met hem of haar gaat, laat niet een ander antwoorden. Kijk goed of iemand angstig is of weinig reageert. En check of de koelkast gevuld is. Zijn er zorgen of vermoedens: bel gerust anoniem naar Veilig Thuis om de signalen voor te leggen.”

Ouderenalliantie

Om verschillende instanties te laten samenwerken en aan elkaar te verbinden, is in steeds meer regio's een lokale alliantie vertelt Hanneke. De partijen die bij de ouderenalliantie betrokken zijn hebben allemaal een specifiek vakgebied. Er zijn bijvoorbeeld notarissen en banken aangesloten maar ook partijen als de thuiszorg, bewindvoering en beschermd wonen zijn vertegenwoordigd. “Ik merk dat in de regio Brummen de lokale alliantie nog in de opstartfase zit. Er wordt nog gezocht naar de rol van eenieder in dit geheel en de manier waarop er samengewerkt kan worden. Ik denk zeker dat het samen optrekken in deze alliantie een grote meerwaarde kan hebben, met als doel natuurlijk om de juiste hulp te kunnen bieden en kwetsbare ouderen bescherming en veiligheid te bieden.”

NOORD OOST
GELDERLAND